

Alueiden komitean Lausunto aiheesta Kokonaisvaltainen lähestymistapa muuttoliikkeeseen: Työvoimaperusteista maahanmuuttoa koskevan Eurooppalaisen politiikan kehittäminen ja sen sisällyttäminen suhteisiin kolmansien maiden kanssa

(2008/C 257/04)

ALUEIDEN KOMITEA

- katsoo, että EU:n tulisi laatia mahdollisimman pian todellinen eurooppalainen maahanmuuttopolitiikka, jossa se kunnioittaa eri hallintotasojen toimivaltaa mutta käyttää myös sille itselleen kuuluvia toimivaltuuksia.
- pitää tervetulleina komission aloitteita luoda mekanismeja, joilla helpotetaan sääntöjen mukaista työvoimaperusteista maahanmuuttoa, sikäli kuin sääntöjen vastaisen maahanmuuton torjumiseen tähtävien rajoittavien toimenpiteiden ja sääntöjen mukaisen maahanmuuton edistämiseen tarkoitettujen toimenpiteiden välillä on epäsuhtaa. Komitea kehottaa komissiota kehittämään kokonaisvaltaisen eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan sen varmistamiseksi, että unionitason toimet tuovat lisäarvoa siten kuin erittäin pätevien työntekijöiden kohdalla.
- on samaa mieltä siitä, että laitton työllistäminen on yksi keskeisistä sääntöjen vastaiseen maahanmuuttoon houkuttelevista tekijöistä ja että jäsenvaltioiden on näin ollen syvennettävä ja tehostettava toimiaan sekä otettava käyttöön kaikki välineet pimeiden työmarkkinoiden vastaisessa taistelussa.
- pahoittelee, että alueiden komitean roolia ei mainita missään edellä viiteasiakirjoista, ja ilmaisee huolestuneisuutensa vähäisestä huomiosta alueellista ulottuvuutta kohtaan, vaikka paikallis- ja alueviranomaisten rooli maahanmuuton hallinnassa sekä alueiden komitean siihen liittyvä neuvoa-antava tehtävä oli tähän saakka tunnustettu.
- toteaa, että samalla kun kehitetään politiikan ulkoista ulottuvuutta ja unionin välineitä maahanmuuton hallintaa varten, on myös vahvistettava alueellista ulottuvuutta kutsumalla paikallis- ja alueyhteisöt mukaan muuttoliikkeitä koskevan kokonaislähestymistavan kehittämiseen. Näin ollen olisi varmistettava, että Euroopan komissio edistää alueiden komitean mahdollisuuksia toimia entistä aktiivisemmassa roolissa yhteisön toimia edeltävissä vaiheissa.
- on tyytyväinen aloitteeseen edistää kiertomuuttoa ja katsoo, että tällaisella muutolla saattaa olla myönteinen vaikutus jäsenvaltioiden työmarkkinoihin ja lähtömaiden kehitykseen.

Esittelijä: Anna TERRÓN I CUSÍ (ES, PSE), Katalonian aluehallituksen EU-asioiden sihteeri

Viiteasiakirjat

Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle kiertomuutosta ja mobiliteettikumppanuuksista Euroopan unionin ja kolmansien maiden välillä

KOM(2007) 248 lopullinen

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavien seuraamusten säättämisestä

KOM(2007) 249 lopullinen

Ehdotus neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten

KOM(2007) 637 lopullinen

Ehdotus: neuvoston direktiivi kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmälupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksista

KOM(2007) 638 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleiset suositukset

1. katsoo, että Euroopan unionin tulisi laatia mahdollisimman pian todellinen eurooppalainen maahanmuuttopolitiikka, jossa se kunnioittaa eri hallintotasojen toimivaltaa mutta käyttää myös sille itselleen kuuluvia toimivaltuuksia.

2. pitää tervetulleina komission aloitteita luoda mekanismeja, joilla helpotetaan sääntöjen mukaista työvoimaperusteista maahanmuuttoa, sikäli kuin sääntöjen vastaisen maahanmuuton torjumiseen tähtäävien rajoittavien toimenpiteiden ja sääntöjen mukaisen maahanmuuton edistämiseen tarkoitettujen toimenpiteiden välillä on epäsuhtaa. Komitea kehottaa komissiota kehittämään kokonaisvaltaisen eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan sen varmistamiseksi, että unionitason toimet tuovat lisäarvoa siten kuin erittäin pätevien työntekijöiden kohdalla.

3. on samaa mieltä siitä, että laitton työllistäminen on yksi keskeisistä sääntöjen vastaiseen maahanmuuttoon houkuttelevista tekijöistä ja että jäsenvaltioiden on näin ollen syvennettävä ja tehostettava toimiaan sekä otettava käyttöön kaikki välineet pimeiden työmarkkinoiden vastaisessa taistelussa.

4. katsoo, että pimeän työn torjuntaan tähtäävät toimenpiteet on ensi kädessä kohdistettava niihin työnantajiin ja yksityishenkilöihin, jotka ottavat palvelukseensa jäsenvaltiossa laittomasti oleskelevia henkilöitä. Maahanmuuttajat ovat itse useimmiten erittäin suojattomassa asemassa ja voivat siten joutua moraalittoman ja laittoman hyväksikäytön uhreiksi.

5. katsoo, että yhdistelmälupa on tarkoituksenmukainen väline sääntöjen vastaisen maahanmuuton estämiseksi, ja

muistuttaa, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklassa mainitaan oikeus hyvään hallintoon.

6. katsoo, että yhteistyö kolmansien maiden kanssa on olennaista maahanmuuttoa koskevalle kokonaisvaltaiselle ja johdonmukaiselle lähestymistavalle, kuten Eurooppa-neuvosto toteaa vuoden 2005 päätelmissään korostamalla ”— — muuttoliiketyksymysten keskeistä merkitystä EU:n suhteissa moniin kolmansiin maihin erityisesti unionin lähialueilla — —”⁽¹⁾.

7. korostaa, että niin kutsuttuja mobiliteettikumppanuuksia perustettaessa etusijalle on asetettava sellaiset EU:n ulkopuoliset maat, jotka ovat valmiit panostamaan merkittävästi laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan torjuntaan.

8. on tyytyväinen ehdotuksiin kehittää nykyistä tiiviimpää yhteistyötä kolmansien maiden kanssa mobiliteettikumppanuuksien tai teknisen ja/tai rahoitustuen avulla ja kehottaa komissiota etsimään uusia yhteistyömuotoja lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa tasa-arvoisuuden periaatteen pohjalta luomalla keskinäisen luottamuksen ilmapiirin. Näin kyseiset maat voivat tehdä yhteistyötä sääntöjen vastaisen maahanmuuton torjunnassa ja ottaa käyttöön mekanismeja sääntöjen mukaisen maahanmuuton organisoimiseksi.

9. korostaa avainasemaa, joka paikallis- ja alueviranomaisilla on neuvotteluissa ja yhteydenpidossa lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa etenkin kehityksen ja yhteistyön kaltaisilla aloilla. Komitea muistuttaa merkittävästä roolista, joka paikallis- ja alueviranomaisilla on ollut muun muassa Aeneas-, Meda- ja Tacis-ohjelmien asianmukaisen toiminnan varmistamisessa, ja tähdentää maahanmuuttajayhteisöjen ansiosta lähtö- ja kauttakulkumaihin luotuja yhteyksiä ja kyseisistä maista hankittua tietämystä.

⁽¹⁾ Brysselissä 15.–16. joulukuuta 2005 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, IV osasto, 8 kohta.

10. pahoittelee, että alueiden komitean roolia ei mainita missään viiteasiakirjoista, ja ilmaisee huolestuneisuutensa vähäisestä huomiosta alueellista ulottuvuutta kohtaan, vaikka paikallis- ja alueviranomaisten rooli maahanmuuton hallinnassa sekä alueiden komitean siihen liittyvä neuvoa-antava tehtävä oli tähän saakka tunnustettu.

11. toteaa, että samalla kun kehitetään politiikan ulkoista ulottuvuutta ja unionin välineitä maahanmuuton hallintaa varten, on myös vahvistettava alueellista ulottuvuutta kutsumalla paikallis- ja alueyhteisöt mukaan muuttoliikkeitä koskevan kokonaislähestymistavan kehittämiseen. Näin ollen olisi varmistettava, että Euroopan komissio edistää alueiden komitean mahdollisuuksia toimia entistä aktiivisemmassa roolissa yhteisön toimia edeltävissä vaiheissa. (2)

12. painottaa paikallis- ja aluehallinnon toimintaa maahanmuuttajaväestön kotouttamispolitiikkojen hyväksi sekä sen roolia työmarkkinoille pääsyn mekanismien asianmukaisen toiminnan varmistamisessa. Komitea toteaa niin ikään, että paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla merkittävä rooli koulutettaessa siirtotyöläisiä, jotta he voivat osallistua sekä Euroopan työmarkkinoille että kotiinpaluutapauksissa lähtömaansa työmarkkinoille.

13. muistuttaa, että paikallis- ja alueyhteisöillä on keskeinen asema julkisten palveluiden tarjoamisessa (sääntöjen mukaisesti ja sääntöjen vastaisesti maahan tulleeille) maahanmuuttajille; erityisesti maininnan arvoisia ovat vastaanotto-, terveydenhuolto-, koulutus- ja majoituspalvelut. Kuten EU:n pääkaupunkialueiden alueneuvostojen viidennen konferenssin (huhtikuu 2006) julistuksessa muistutetaan, eräille alueille ja eräille kunnille maahanmuutto on merkinnyt ja merkitsee edelleen huomattavia julkisten palvelujen kustannuksia. Olisikin tarkoituksenmukaista tarkastella uusia tapoja, joiden avulla paikallis- ja aluehallinnon olisi mahdollista saada nykyistä aktiivisempi rooli työmarkkinoille pääsyyn ja niille ohjaukseen liittyvien kansallisten aloitteiden ja strategioiden kehittämisessä.

14. toteaa, että komitea pitää parempana termiä sääntöjen vastainen maahanmuutto, sillä monissa virallisissa kielissä termi laiton viittaa selkeästi rikolliseen toimintaan, ja suosittelee joka tapauksessa luopumaan termin ”laiton maahanmuuttaja” käytöstä.

15. panee merkille maininnan muista EU:n toimintalinjoista, jotka saattavat vaikuttaa maahanmuuttajiin, kuten kehitysyhteistyöpolitiikka, Euroopan työllisyysstrategia tai muut sosiaali- ja talousalaan liittyvät politiikat, joten komitea kehottaa lisäämään koordinoitua kaikkien kyseisten, maahanmuuttajaväestöön mahdollisesti vaikuttavien politiikkojen välillä.

16. esittää, että komissio ottaisi huomioon jäsenvaltioiden ennusteet työvoiman tarpeesta jäsenvaltioiden Eurostatille toimittamien tietojen sekä vaikeasti täytettävien työpaikkojen luetteloiden pohjalta, jotta eri jäsenvaltioiden toimet ja

(2) Marraskuussa 2005 tehdyn Euroopan komission ja alueiden komitean välisen yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti.

arviot tunnettaisiin nykyistä seikkaperäisemmin. Tässä yhteydessä on kuitenkin kunnioitettava jäsenvaltioiden toimivaltaa päättää kolmansien maiden kansalaisten pääsystä työmarkkinoille.

17. tähdentää sellaisen luotettavan ja ajanmukaistetun tilastojärjestelmän merkitystä, jonka avulla valtiot voivat vapaaehtois-pohjalta vaihtaa tietoa ja kokemuksia työmarkkinapolitiikasta ja työmarkkinoista, kuten todetaan muuttoliikettä ja kansainvälistä suojelua koskevasta yhteisön tilastoista annetussa asetuksessa (EY) N:o 862/2007 (3).

18. painottaa paikallis- ja alueviranomaisten merkittävää roolia tilasto- ja muiden tietojen hankinnassa sekä korostaa panosta, jonka paikallis- ja alueyhteisöt voivat antaa muun muassa eurooppalaiseen maahanmuuttoportaaliin tai EURES-verkoston tarjoamien palveluiden laajentamiseen. Alue- ja paikallisyhteisöt hallinnoivat osaltaan lukuisia internetportaaleja, joilla edellä mainittuja aloitteita voidaan täydentää.

19. ilmaisee huolestuneisuutensa siitä, että missään ei viitata kansainvälisiin sopimuksiin, jotka jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet Kansainvälisen työjärjestön (ILO) piirissä. Lisäksi komitea muistuttaa, että jäsenvaltioiden on toimittava työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskevan julistuksen (ILO, 1998) ja siirtotyöläisiä koskevan toimintasuunnitelman (ILO, 2004) mukaisesti sekä yleisesti ottaen voimassa olevissa kansainvälisissä sopimuksissa vahvistettuja yksilöiden perusoikeuksia kunnioittaen.

20. pitää erittäin tärkeänä paikallis- ja alueviranomaisten verkoston perustamista sellaisten yhteisten tilastovälineiden ja indikaattoreiden kehittämiseksi, joiden avulla saadaan entistä enemmän tietoa maahanmuuttotilanteesta.

21. huomauttaa, että on tärkeää edistää pysyvien työryhmien perusteella ja foorumeiden (esimerkiksi konferenssien ja seminaarien) järjestämistä kokemusten ja hyvien käytänteiden vaihtamiseksi maahanmuuttajien vastaanottamisesta sekä kotouttamisesta ja työelämään integroimisesta.

22. kannattaa sitä, että jäsenvaltiot ratifioivat siirtotyöläisten ja heidän perheidensä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen.

Kiertomuutto ja suhteet kolmansiin maihin

23. on tyytyväinen aloitteeseen edistää kiertomuuttoa ja katsoo, että tällaisella muutolla saattaa olla myönteinen vaikutus jäsenvaltioiden työmarkkinoihin ja lähtömaiden kehitykseen.

24. toteaa, että kiertomuutolla voidaan luoda positiivisia yhteyksiä lähtö- ja kohdemaiden välille, ja se voi toimia välineenä vuoropuhelun, yhteistyön ja keskinäisen ymmärtämyksen edistämiseksi.

(3) Asetuksessa (EY) N:o 862/2007 todetaan, että ”maahanmuuttajien ammasteista, koulutuksesta, tutkinnoista ja toiminnasta tarvitaan yhä enemmän tilastotietoa” (5. perustelukappale) ja että ”yhdenmukaiset ja vertailukelpoiset yhteisön muuttoliike- ja turvapaikkatilastot ovat olennaisia muuttoliike- ja turvapaikka-asioita ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön lainsäädännön ja politiikan seuraamiseksi ja kehittämiseksi” (6. perustelukappale).

25. huomauttaa, että kiertomuuton on toimittava asianmukaisesti, jottei siitä tule sääntöjen vastaisen maahanmuuton väylää, ja on luotava tehokkaita kanavia muuttajien paluun varmistamiseksi ja kiertomuuton edistämiseksi. Komitea katsoo sen sijaan, että kiertomuutto ei voi korvata pysyväisluonteista muuttoliikettä eikä rajoittaa maahanmuuttajien kotouttamispolitiikkoja koskevia jäsenvaltioiden aloitteita.

26. kannattaa maahanmuuttopolitiikan ja EU:n muiden politiikanalojen nykyistä tiiviimpää niveltämistä toisiinsa, jotta parannettaisiin lähtömaiden taloudellisia ja sosiaalisia perusedellytyksiä ja vaikutettaisiin ”– — siihen, että laitton maahanmuutto näyttäytyisi vähemmän houkuttelevana” (4).

27. suhtautuu myönteisesti kolmansien maiden kanssa toteutettaviin mobiliteettikumppanuuksiin ja toteaa, että on tärkeää edistää kumppanuussopimuksia lähtömaiden kanssa. Komissio korostaa tiedonannossaan, että mobiliteettikumppanuuksia solmittaessa on kunnioitettava EU:n ja jäsenvaltioiden välistä toimivallanjakoa. Niiden on sisällettävä välineitä muuttovirtojen yhteistä hallintaa varten, toimenpiteitä sääntöjen vastaisen maahanmuuton torjumiseksi ja sääntöjen vastaisesti maahan tulleiden takaisinoton ja paluun helpottamiseksi sekä mekanismeja asianomaisten maiden taloudellisen kehityksen edistämiseksi.

28. korostaa, että on tärkeää solmia takaisinottosopimuksia kolmansien maiden kanssa niiden tekemien sitoumusten puitteissa, ja toteaa, että palauttamisia on helpotettava kunnioittamalla maahanmuuttajien oikeuksia sekä kansainvälisesti tunnustettuja oikeuksia.

29. esittää, että paikallis- ja alueyhteisöjen rooli kansainvälisessä rajatylittävässä yhteistyössä tunnustettaisiin, ja kannustaa edistämään niiden osallistumista Euroopan naapuruuspolitiikkaan. Komitea kehottaa paikallis- ja alueyhteisöjä tekemään yhteistyötä lähtömaiden alueyhteisöjen kanssa hyödyntäen Euroopan komission ohjelmia sekä etenkin syrjäisimpien alueiden ja EU:n naapurimaiden välistä alueellista yhteistyötä koskevaa yhteistä kokeiluhanketta. Komitea muistuttaa, että nimenomaan kyseiset viranomaiset tuntevat parhaiten maahanmuuton taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset sekä sen seuraukset lähtöalueilla.

30. muistuttaa, että kiertomuuton ja rahalähetysten vaikutuksia lähtömaissa on tutkittava. Komitea kehottaa ottamaan kyseisten tutkimusten pohjalta käyttöön tarvittavat välineet rahalähetysten helpottamiseksi.

31. esittää, että tarkasteltaisiin mahdollisuuksia kutsua muuttovirtojen lähtö- ja kohdekaupungit ja -alueet mukaan mobiliteettikumppanuuksiin, sillä ne voivat helpottaa maahanmuuttajien liikkuvuutta ja vaikuttaa myönteisesti maahanmuuttajien kotouttamiseen.

32. tähdentää, että on kehitettävä mekanismeja, joilla helpotetaan tietyssä jäsenvaltiossa laillisesti asuvien ja työskentelevien maahanmuuttajatyöntekijöiden liikkuvuutta EU:ssa.

33. korostaa, että mobiliteettikumppanuuksiin osallistuvien EU:n ulkopuolisten maiden on pyrittävä tehokkaasti kannustamaan siirtolaisten paluuta ja uudelleenkotoutumista panostamalla aktiivisesti tuottaviin työpaikkoihin ja asianmukaisiin työoloihin. Vastaanottajamaan viranomaisten olisi muistutettava asiasta sellaisia lähtömaita, joiden kanssa on sovittu mobiilikumppanuudesta sekä neuvottava ja autettava niitä muilla tavoilla, jotka eivät vaadi taloudellista panostusta.

34. suhtautuu myönteisesti ajatukseen kiertomuuttoa helpottavista pitkäaikaisista toistuvaisuusmeista ja kannattaa aloitteita, joilla pyritään edistämään niiden kolmansien maiden kansalaisten osallistumista jäsenvaltioiden työmarkkinoille, jotka on aiemmin hyväksytty opiskelijoiksi, sekä niiden, jotka osallistuttuaan kiertomuuton mekanismeihin ovat täyttäneet paluuta koskevat velvoitteet.

35. kehottaa komissiota tekemään kaikkensa, jotta varmistettaisiin, että lähtömaahansa palattuaan kiertomuuttajat voivat siirtää kertyneet eläkeoikeutensa sinne.

36. pitää myönteisenä sitä, että muiden toimenpiteiden ohella on myös lisätty kannustimia kolmansien maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön ja tuettu paikallis- ja alueyhteisöjen osallistumista kehityshankkeisiin.

37. kannattaa ajatusta perustaa yhteisiä viisuminhakupisteitä kolmansien maihin ja toivoo, että kyseinen aloite ei merkitsisi byrokratian lisääntymistä, vaan menettelyn yksinkertaistumista ja nopeutumista.

Pimeän työn torjuminen

38. kannattaa komission tavoitetta torjua kolmansien maiden kansalaisten laitton työnteko. Lukuun ottamatta seuraamuksia, joilla pyritään varmistamaan EU-oikeuden noudattaminen, EU:n lainsäädännön noudattamiseen liittyvien taloudellisten, hallinnollisten ja vakavissa tapauksissa myös rikosoikeudellisten seuraamusten soveltaminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan.

39. toteaa, että direktiivin kunkin kielitoisinnon osalta on tarpeen arvioida termien ”työnantaja” tai ”yrittäjä” soveltuvuus, ja katsoo, että silloin kun yksittäisen jäsenvaltion oikeusjärjelmässä tehdään ero näiden kahden termin välillä, olisi suotavaa käyttää termiä ”työnantaja” termin ”yrittäjä” sijasta, jotta yrittäjyys pidettäisiin erillään rikollisesta toiminnasta ja jotta direktiivi kattaisi myös tilanteet, joissa laillista työtä tarjotaan ilman, että työtä tarjoava on oikeudelliselta asemaltaan yrittäjä.

(4) KOM(2007) 248 lopullinen.

40. katsoo, että pimeää työntekoa on torjuttava kohdistamalla seuraamuksia laittomasti työllistäviin, mutta lisäämällä myös työmarkkinoiden valvontaa ja parantamalla laillisen työllistämisen kanavia sekä tutkimalla vaihtoehtoisia järjestelmiä, joiden avulla edistetään hyviä käytänteitä. Työsuojelutarkastusten tulokset olisi julkistettava, jotta kuluttajat ja mahdolliset työntekijät voivat tehdä tietoon perustuvia valintoja.

41. toteaa, että pimeän työnteon torjumisen on oltava maahanmuuttopolitiikkaan liittyvissä EU:n toimissa etusijalla, koska pimeät työmarkkinat ovat yksi sääntöjen vastaisten jatkuvien maahanmuuttovirtojen keskeisistä vetovoimatekijöistä, ja katsoo, että direktiivin oikeusperustassa tulisi keskittyä pimeän työn torjuntaan ja näin ollen sääntöjen vastaisen maahanmuuton vähentämiseen, eikä toisin päin.

42. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla voi kansallisen lainsäädännön puitteissa olla merkittävä rooli työmarkkinoiden valvonta- ja tarkkailutoimenpiteiden täytäntöönpanossa ja että tarkastusten lukumäärän lisääminen edellyttää tarvittaessa henkilö- ja aineellisten resurssien vahvistamista.

43. katsoo, että pimeää työntekoa torjuttaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siirtotyöläisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjumiseen, ja tuo esiin mafian ja järjestäytyneiden rikollisverkostojen roolin sääntöjen vastaisen maahanmuuton ruokkimisessa yleensä ja työvoiman hyväksikäytössä erityisesti. Ilmiöstä on tullut kannattavaa rikollista toimintaa.

44. kannattaa aloitteita, joilla pyritään torjumaan pimeää työtä, ja kannustaa edistämään yhteisaloitteita tällä alalla hallinnon eri tasojen (kansallinen, alueellinen ja paikallinen) ja työmarkkinaosapuolten (etupäässä työnantaja- ja työntekijäjärjestöt, mutta myös valtiovallasta riippumattomat organisaatiot ja ihmisoikeusjärjestöt) välillä. Komitea kehottaa toteuttamaan tietyillä aloilla levitys- ja tiedotustoimia, joilla pyritään varoittamaan työntekijöitä pimeästi palkkaavia työnantajia ja tiedottamaan laillisen työllistämisen eduista.

45. on samaa mieltä siitä, ettei ole mitään järkeä jättää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle yksityishenkilöitä, jotka palkkaavat sääntöjen vastaisesti maahan tulleita työntekijöitä. Komitea tähdentää kuitenkin, että kyseisenlaisia tapauksia on mahdollista estää, ellei laadita sääntöjen mukaista palvelukseen ottamista koskevia joustavia ja täydentäviä ratkaisuja työmarkkinoilla vallitsevaan työvoimapulaan.

46. korostaa, että on tärkeää lisätä tilapäistyöllistämisen joustavuutta ja nopeutta sekä määritellä maahanmuuttajien kausiluontoisen työllistämisen keinot, kuten vuonna 2005 julkaisussa laillista maahanmuuttoa koskevassa toimintapolitiisessa suunnitelmassa kaavallaan. Siten voitaneen osaltaan estää pimeän työn teettämisen jatkuminen.

47. korostaa lukuisten maahanmuuttajajanaisten äärimmäisen haavoittuvaa työ- ja elämäntilannetta Euroopan unionissa ja kehottaa kiinnittämään ongelmaan nykyistä enemmän huomiota.

48. kannattaa päätöstä olla määräämättä seuraamuksia niille kolmansien maiden kansalaisille, joihin ehdotus vaikuttaa, vaikka palauttamis- tai maastapoistamispäätöstä koskeva vaatimus (?) voidaankin ymmärtää rangaistukseksi, ja suhtautuu myönteisesti rikkojiin kohdistettaviin taloudellisiin seuraauksiin sekä etenkin palauttamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Tähän voitaisiin lisätä palautettavan maahanmuuttajan majoitus- ja ylläpito palauttamismenettelyn päättymiseen asti. Komitea tähdentää, että Euroopan unionin on varmistettava palauttamistoimenpiteitä koskevien säädösten johdonmukaisuus sekä se, että niissä kunnioitetaan perusoikeuksia.

49. kehottaa ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että palautetut työntekijät saavat maksamatomat palkkaatavansa.

50. kehottaa jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia lisäämään hyväksikäytettyjen työntekijöiden suojelua ja esittää, että tarkasteltaisiin mahdollisuutta pitkäaikaisen oleskeluluvan myöntämiseen, erityisesti äärimmäisen vakavissa tapauksissa, direktiivissä 2003/81/EY todetun mukaisesti. Kyseinen direktiivi koskee oleskelulupaa, joka myönnetään yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tekeville kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja tai jotka ovat joutuneet laittomassa maahantulossa avustamisen kohteiksi.

Korkeasti koulutetut työntekijät

51. pitää tervetulleena aloitteita, joilla pyritään edistämään laillisia maahanmuuttokanavia EU:hun, sekä pyrkimyksiä yhdenmukaistaa erilaiset ja monimutkaiset jäsenvaltioiden työmarkkinoille pääsyn mekanismit.

52. pitää välttämättömänä kehittää "sinisen kortin" kaltaisia toimenpiteitä Euroopan unionin vetovoiman lisäämiseksi koulutettujen ja korkeasti koulutettujen työntekijöiden muuttovirtojen houkuttelemiseksi, Euroopan työmarkkinoiden tarpeiden tyydyttämiseksi ja Lissabonin strategian toteutumisen varmistamiseksi. Komissiota kehoitetaan kuitenkin määrittelemään selvästi, mitä "koulutetuilla" ja "korkeasti koulutetuilla" maahan muuttavilla työntekijöillä tarkoitetaan. Lisäksi komitea esittää, että kyseisessä määritelmässä otetaan huomioon maahanmuuttajan koulutustaso sekä hänen työkokemuksensa, kielitaito ja muut oleelliset seikat.

53. muistuttaa, että kouluttamattomien tai heikosti koulutettujen työntekijöiden panosta eräiden Euroopan maiden työmarkkinoilla ei pidä väheksyä. Komitea muistuttaa lisäksi komissiota neuvoston sitoumuksista lähentää muita maahanpääsymenettelyjä työvoimapolitiisista syistä, kuten laillista maahanmuuttoa koskevassa toimintapolitiisessa suunnitelmassa todetaan. Komission on kuitenkin ensin tutkittava ja arvioitava kouluttamattomien tai heikosti koulutettujen työntekijöiden työllistymismahdollisuudet.

54. katsoo, että sininen kortti tulisi myöntää koulutetuille työntekijöille, jotka hakevat pääsyä EU:n alueelle, sekä niille, jotka jo oleskelevat jonkin jäsenvaltion alueella.

(^o) KOM(2005) 391 lopullinen ja KOM(2007) 248 lopullinen.

55. katsoo, että on välttämätöntä hankkia luotettavia perustietoja koulutetun työvoiman tarpeesta jäsenvaltioiden työmarkkinoilla, ja kehottaa komissiota työstämään tehokkaan ja yhdenmukaisen menetelmän kyseistä alaa koskevien tilastotietojen hankkimista ja esittämistä varten asetuksen (EY) N:o 862/2007 mukaisesti.

56. kehottaa jäsenvaltioita tukemaan paikallis- ja alueyhteisöjen osallistumista päätöksiin siitä, kuinka paljon kolmansien maiden kansalaisia päästetään unioniin täyttämään korkea koulutusta edellyttäviä työpaikkoja, ja pahoittelee, että ehdotuksessa direktiiviksi tästä ei ole nimenomaista mainintaa.

57. pohtii, voiko korkeasti koulutettujen työntekijöiden ammatilliseen liikkuvuuteen vaikuttaa se, että ensimmäisessä jäsenvaltiossa on oleskeltava vähintään kaksi vuotta, ja kehottaa komissiota etsimään vaihtoehtoisia tapoja, joilla turvataan työvoiman liikkuvuus ja jotka tarjoavat ratkaisun jäsenvaltioiden työmarkkinoiden tarpeisiin.

58. suhtautuu myönteisesti korkeasti koulutettujen työntekijöiden perheenjäsenien maahantulon edellytyksiin. Kyseessä voi olla ratkaiseva tekijä korkeasti koulutetun henkilöstön rekrytoinnissa, kuten muiden maiden, esimerkiksi Australian, Kanadan ja Yhdysvaltojen, kokemukset osoittavat.

59. muistuttaa, että on tärkeää estää kehitysmaiden aivovienti, ja toteaa huolestuneena, että Kansainvälisen työjärjestön mukaan koulutettujen työntekijöiden maahanpääsyohjelmilla (joista se mainitsee muun muassa kiertomuuttoa koskevat komission viimeaikaiset aloitteet) on taipumus kärjistä aivovientiongelmia⁽⁶⁾.

60. kehottaa tutkimaan aivovientiiä ja sen vaikutuksia lähtömaissa käyttämällä luotettavia tilasto- ja muita tietoja, jotta lähtömaiden kanssa voitaisiin laatia yhteisiä ratkaisuja kyseiseen ilmiöön liittyvien riskien ja seurausten välttämiseksi mahdollisuuksien mukaan.

61. kehottaa komissiota ryhtymään kaikkiin asianmukaisiin toimiin, jotta aivoviennin vaihtoehtona edistetään osaamiskiertoa, joka tarkoittaa sitä, että maahanmuuttajat palaavat lähtömaahansa ja jakavat kohdemaassa hankkimaansa osaamiseen liittyvät hyödyt⁽⁷⁾, ja jonka avulla on mahdollista aktivoida ja syventää yhteyksiä alkuperä- ja kohdeyhteisön välillä.

Yhdistetty oleskelu- ja työluupa

62. on tyytyväinen ehdotukseen yhdistettyä oleskelu- ja työluupaa koskevasta keskitetystä hakemuksesta ja kehottaa parantamaan hallinnollisia kanavia, joilla helpotetaan luvan myöntämiseen liittyviä menettelyjä.

63. kannattaa kaikkia ehdotuksia, joilla yksinkertaistetaan mekanismeja EU:hun pääsemiseksi työn perusteella, ja kehottaa nopeuttamaan lupien hakemiseen ja myöntämiseen liittyviä menettelyjä, jotta varmistettaisiin järjestelmän toiminnan tehokkuus.

64. pitää yhdistelmäluupaa tarkoituksenmukaisena välineenä tapahtuneiden sääntöjenvastaisuuksien torjumiseksi. On kyse ongelmasta, jonka mittasuhteet Euroopan unionin jäsenvaltioissa ovat huomattavat ja joka rikkoo Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettua oikeutta hyvään hallintoon.

65. ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että kaikille yhdistelmäluvan haltijoille myönnetään yhteinen oikeuspaketti, ja muistuttaa, että kyseiset oikeudet on tunnustettava kuuluvan yhteen ILO:n takaamien, työsuojelua koskevien kansainvälisten normien kanssa.

66. muistuttaa, että kuten lausunnossa CdR 233/2006⁽⁸⁾ todetaan, on tärkeää parantaa mekanismeja maahanmuuttajien ammattinimikkeiden ja ammattitutkintotodistusten sekä yleisesti ammattipätevyyden tunnustamiseksi ja hyväksymiseksi, jotta helpotettaisiin maahanmuuttajien työllistymistä aloille, jotka vastaavat paremmin heidän valmiuksiaan.

67. kannattaa yhdistelmäluupaa koskevan keskitetyn hakemusmenettelyn takeita, etenkin tarvetta perustella hakemuksen hylkääminen sekä mahdollisuutta hakea muutosta hakemuksen hylkäämiseen.

68. tähdentää, että jäsenvaltioiden on noudatettava toissijaisuusperiaatetta ja otettava huomioon paikallis- ja alueviranomaiset laadittaessa maahanmuuttopolitiikkoja, ja erityisesti silloin, kun on kyse kotouttamis- ja työmarkkinakysymyksistä, jotta paikallis- ja alueviranomaiset voivat osallistua niiden alueelle hyväksyttävien ulkomaalaisten lukumäärää ja ammatillista profiilia koskeviin päätöksiin.

Bryssel 18. kesäkuuta 2008

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁶⁾ *Securing the benefits, diminishing the risks of worker mobility*. Teemakohdainen asiakirja 3. istuntoa varten: "Työvoimaperusteinen maahanmuutto rajojen sisällä ja kansainvälisesti". ILO:n foorumi, 2007.

⁽⁷⁾ AKT:n ja EU:n yhteinen parlamentaarinen edustajakokous. Mietintöluonnos — Ammattitaitoisten työntekijöiden siirtolaisuus ja sen vaikutukset kansalliseen kehitykseen, ACP-UE/100.012/B/2007.

⁽⁸⁾ Alueiden komitean 13. helmikuuta 2007 antama lausunto "Laillista maahanmuuttoa koskeva toimintapolitiittinen suunnitelma — Laittoman maahanmuuton torjunta — Euroopan muuttoliikkeiden verkoston tulevaisuus", CdR 233/2006.